

Koeien met acute leverschade door blauwalgvergiftiging

Recent werd de Veekijker geraadpleegd over een bedrijf met een derde zieke koe aan het begin van de lactatie. De dieren hadden hoge koorts, gele verkleuring van de slijmvliezen en ogen en een rode neus en spenen. Ze waren niet bleek en de urine had geen afwijkende kleur. De eerste koe was reeds gestorven en afgevoerd. Het bedrijf paste weidegang toe.

Het advies was om bloedonderzoek op bloedparasieten en leverenzymen te doen. De volgende dag bleek dat leverenzymen sterk waren verhoogd. Een vergiftiging leek dus het meest waarschijnlijk, waarbij werd gedacht aan opname van blauwalg, jacobskruiskruid of schimmeltoxines als sporidesmin.

Opname van jacobskruiskruid leek onwaarschijnlijk omdat de veehouder zeer alert is en deze plant verwijderd op zijn percelen. De *Pithomyces chartarum*-schimmel komt meestal voor in het najaar bij vochtig weer. Onderzoek op *Anaplasma phagocytophilum* was negatief. Hierdoor bleef blauwalg als mogelijke oorzaak over. Blauwalg komt vooral voor in oppervlaktewater en de koeien op dit bedrijf kregen in de weide bronwater verstrekt in plastic bakken. De dierenarts zag een licht groene waas. Van alle drie de waterbakken is een watermonster genomen en ingestuurd naar GD. In twee van de drie waterbakken werden cyanobacteriën aangetoond. In één van de waterbakken bleek het te gaan om een blauwalg die microcystine kan produceren. Dit toxine is levertoxisch.

De twee zieke dieren stierven een dag later en beiden zijn ingestuurd voor pathologisch onderzoek. Uit sectie kwam massaal leververval en leverontsteking naar voren. Dit beeld past bij een acute leverontsteking als gevolg van een toxische stof zoals microcystine, afkomstig van blauwalg. Blauwalg is in dit geval al erg vroeg in het jaar aangetoond. Dit komt door hoge temperaturen en hoge lichtintensiteit. Daarnaast hebben blauwalgen stilstaand water en voldoende voedingsstoffen nodig om te kunnen groeien. Het is bijzonder dat de blauwalgen in de waterbakken gevuld met bronwater werden aangetoond. Kennelijk was er voldoende organisch materiaal in de bakken aanwezig die het benodigde nitraat en fosfaat zou kunnen leveren.

Wees alert op het voorkomen van blauwalg. Ook in waterbakken in de wei waar het water wordt blootgesteld aan zonlicht. Reinig alle waterbakken regelmatig. Bij twijfel kunt u een watermonster laten onderzoeken op de aanwezigheid van blauwalgen. Let bij bemonstering op dat blauwalg zich aan het wateroppervlak, in de waterkolom of aan de onderwateroppervlakken van de waterbak kan bevinden. Blauwalg kan ook groeien in ander oppervlaktewater, zoals sloten en vijvers.